

Dokler se vprašanje količine kuriva ne uredi s pravilnikom k zakonu o narodnih šolah, je postopati po odloku notranjega ministrstva III št. 47.600/32 z dne 31. oktobra 1932, ki se glasi:

»Po odloku gospoda ministra financ VII št. 669/32 velja glede kuriva narodnih šol uredba o prejemkih v naravi državnih civilnih uslužbencev od 26. IX. 1931, I št. 8000/31, Službene Novine št. 280/XXXIX iz leta 1931, po § 24., ki določa, da se dajejo prejemki v naravi v mejah stvarne možnosti.

Z ozirom na navedbe in navodila ministrstva financ vsem samoupravnim edinicam in tudi občinam v zvezi s citirano uredbom in splošno krizo, je pri sestavi proračunov strogo paziti, da se vnose samo oni izdatki za stvarne potrebe, brez katerih samoupravna edinica ne more obstajati. Vse ostale izdatke pa je reducirati na minimum ali ertati in se imajo v danih razmerah zadovoljiti upravitelji in učitelji narodnih šol z onkolično kuriva, katero jim bodo dovoljevale občine.

Ta odlok se dostavlja ministrstvu notranjih poslov s priporočilom, da se pri pregledu občinskih, odnosno šolskih proračunov posebno pazi na navedena navodila.

Ker s tem odlokom ministrstva prosvete ne soglašajo okrožnica kralj. ban. uprave z dne 3. januarja 1931, IV No. 12.624/25-30, s katero se je določila količina kuriva učitelstvu narod. šol, se citirana okrožnica razveljavlja.

Uredba v Službenih Novinah št. 280 iz leta 1931 je izdana na osnovi točke 3, § a 29 zakona o državnih uradnikih, za uslužbenec ustanov, ki so podrejene ministrstvu za žume in rude, za poljedelstvo, za pravosodje in socialno politiko ter narodno zdravje in se glasi v členu 24.:

»Pri nadležnosti u naturi po odredbama ove uredbe izdajajo se u granicama stvarne mogućnosti.

Službenici koji po ovoj uredbi dobijaju brezplačno električno osvetljenje plaćaće sami sijalice, a broj i veličinu sijalice za svaki stan utvrđice posebna komisija.

Uredba se ne nanaša na ministrstvo prosvete in torej tudi ne na narodne šole, ki so podrejene temu ministrstvu, zato smatramo, da ni dana zakonita osnova, da bi se z odlokom aplicirala določila uredbe na narodne šole, o katerih ni govora v uredbi. Uredba točno našteva ministrstvu ustanove, za katere velja.

V slučaju, da bi se omenjena uredba nanašala tudi na prosvetno ministrstvo, odnosno narodne šole, ne more ukiniti določil zakona.

Z omenjeno odločbo ministrstva prosvete je uknjena dajatev kuriva učitelstvu narodnih šol po čl. 23. in 84. zakona o narodnih šolah. Kajti s tem, da se imajo upravitelji in učitelji narodnih šol zadovoljiti z onkolično kuriva, katero jim bodo dovoljevale občine, je istim na prosto dano, da vršijo ali ne vršijo zakonska določila členov 23. in 84. zakona. Z gotovostjo smemo pričakovati pri izvajanju te okrožnice, da bo v mnogih slučajih odvisna dodelitev količine kuriva od možnega razpoloženja posameznih članov krajevnega šolskega odbora, kakor tudi občinskega odbora napram učitelstvu. In imeli bomo primere, da bodo v dveh sosednjih občinah v eni prejemali dovoljno množino kuriva, v drugi pa bo občina z ozirom na stvarno možnost odklonila vsako dajatev ali v najboljšem slučaju skrajno minimalno množino kuriva. To pa bo rodilo nerazpoloženje med učitelstvom in šolsko, odnosno upravno občino, kar bo gotovo škodovalo učiteljevemu udejstvarjanju tako v šoli kakor tudi zunaj šole. Težko, skoro nemogoče bo šolski oblasti določiti smernice, kje je dana stvarna možnost za dajatev kuriva. Treba bo za vsako šolo posebej določiti, kolikšna je stvarna možnost za dajatev kuriva in katera količina je pri-

merna z ozirom na ugotovljeno stvarno možnost. To je za šolske oblasti, da bi določevale za vsako šolo posebej količino drv, po našem mnenju tehnično neizvedljivo. Vzemimo pa, da bi se to le izvajalo. Ono učitelstvo, ki slučajno službuje v občinah, kjer je ugotovljeno, da so stvarne možnosti za dodelitev kuriva, bi bilo prikrajšano na svojih službenih prejemkih, določenih po zakonu o narodnih šolah.

Priznavamo težko gospodarsko stanje našega podeželja, pripravljani smo skupno z ostalimi stanovci v pravem razmerju dajati, kar je potrebno za obči blagor države in jugoslovskega naroda, ne moremo pa odstopiti od pravice, ki so nam zajamčene z zakonom o narodnih šolah. Mišljenja smo, da se z odlokom, odnosno uredbom — ki se sploh ne nanaša na narodne šole — ne more ukiniti pravice, ki jih daje zakon.

Organizacija naj pokrene potrebno, (Šolsko-upravni odsek), da se učitelstvu še nadalje priznajo pravice po § 23., 84. zakona o narodnih šolah, ki naj se točno določijo s pravilnikom, ki ima iziti k zakonu.

Da rano za moje in za otroke — 'Tempo' čitaj na stroke

LJUBLJANA	Za gotovino:	MARIBOR
Gledališka 4	Selenburgova 4	Slovenska 18

POSTAVITEV ŠOLSkih UPRAVITELJEV

Sekcija prejema skoraj dnevno vprašanja, kako je s formalnim imenovanjem šol. upraviteljev. Z ozirom na to ponatiskujemo notico, ki je izšla v 20. števil. stanovskega glasila:

Šolski upravitelji, ki so bili nameščeni v zadnjem času, pa za upravljanje upraviteljskih poslov nimajo dekreta ministrstva prosvete, naj vložijo prošnje na sreska načelstva, da jih ta predlagajo banski upravi za namestitve na upraviteljskem mestu. Kraljeva banska uprava odpošila take predloge ministrstvu prosvete, ki postavlja šolske upravitelje v zmislu 2. odstavka § 113. zakona o narodnih šolah in jim izstavlja potrebne dekrete. — Isto velja za učitelje, ki so prevzeli kot najstarejši na šoli po premetitvi, upokojitvi ali smrti prejšnjega šolskega upravitelja upraviteljske posle, imajo pogoje za podelitev upraviteljskega mesta in na to tudi reflektirajo.

IZSTAVITEV MINISTRSKIH DEKRETOV.

Vsem tovarišicam in tovarišem, ki še niso prejeli dekretov o premetitvi in se obračajo za posredovanje na sekcijo, svetujemo, naj odpošljejo uradnim putem na ministrstvo prosvete naslovljeno vlogo, v kateri naj navedejo datum in številko akta o premetitvi in naj zaprosijo za izstavitve ministrskega premetilnega dekreta, ki jim je bil obljubljen, da se jim izstavi naknadno.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Ljubljani je založil zemljišče: Kamniške planine, Ljubljansko polje, Gorenjska ravnina. Je izvrstno učilo za domoznanski pouk. Ako ga še nimaš, naroči ga! Stane pri večjem odjemu samo Din 4.—

—g Delnico PAB Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval tov. Janko Zel, šol. upravitelj v Apačah. On je torej drugi, ki se je spomnil na ta način našega doma. Iskrena mu hvala! — Kdo bo tretji?!

NADELO ZANAŠE DOMOVE! VSA NAROCILA POTOM UGP.

dobrine preko dobrote... Je tvoje oko kdaj zatemnelo? Je vzplamtela kdaj tvoja notranjost v nepotrpežljivosti? Je bilo tvoje srce kdaj brez ljubezni? Ne! Vedela si, da delo in trpljenje čistita značaj, da razdira vsak trud in vsak napor, če ne izvira iz nežnega vira ljubezni... Delala in trpela si, v tem pa se je koval tvoj kleni značaj, tvoj zlati značaj, Anica!

Tvoj obraz je bil izraz tiste umirjene notranjosti, ki ni dar, ampak posledica borbe, žrtve, mučeništva. Tvoj resen obraz je skrivaj oni nasmeh, ki si ga pripori dober človek z zavestjo, v odgovori in samozatajevanju. Baš v sedanjih dobi je tvoj globok mir z neskončno milino pobožal tebi izročene male, a tudi vse nas velike, ki smo te ljubili, ti utrtjena in umirjena!

Nemir časa je legel nate kot bremsa. Stokrat si ga premagala. Da, tvoj mir je zmagoval... Končno pa se je telo izčrpalo, ne duh... legla si — za trenutek, zaprla utrujene oči, hotela si nabrati novih sil za življenja težko in nemirno pot.

A telo je bilo preutrujeno, duša pa bogata dovolj, trenutek se je spremenil v večnost in Anica spi... Zasopala si tu v Mariboru, a tebi, tihi, ni na tem, da bi ostala v hrupnem mestu. Kam si želiš? Ali med ciprese in rože ptujškega tihega pokopališča ali na solnčni vrh Sv. Urbana? Anica, lepo se bo spalo!

Cebelica — delavka si bila. Vso si se posvetila delu, tistemu tihemu, skromnemu delu, o katerem nihče ne ve, ki ga nihče ne šteje, ki ga še manj kdo poplača. Nisi iskala zadoščenja ne časti. Tvoje plačilo je bil mir, tvoje zadoščenje zavest, tvoje razvedrilo pesem. A je ostala pesem neizpeta... Cebelica delavka se je utrudila, povesila je peruti, a kljub temu nam bo kazala pot domov, k solncu.

V Mariboru, dne 7. februarja 1937

Irma Scheligo.

Mladinska matica

—mm Z zadnje seje Mladinske matice. Na sciji se je obravnavala ena sama točka: določitev literarnih nagrad. V poštev je prišlo 9 del. Za realno knjižico nismo dobili pravočasno nobenega rokopiesa, tako tudi ne za naše najmlajše. Literarni odsek je imel hudo delo, posebno še, ker so bila skoro vsa dela precej na enaki višini. Za najboljše, najbolj s srčno krvjo napisano delo je smatral odsek »Mrtve kraguljčke« od Štefanije Ravnarke Podbevškove, ki jih pa odbor M. M. zaradi silne žalosti, ki prepleta vso umetnino, le ni mogel uvrstiti med svoje publikacije. Nobeno delo ni docela ustrezalo našemu razpisu. Zato je odbor sklenil razdeliti nagrado od 3000 Din na dva dela, na 2000 in 1000 ter razdeliti spisoma, ki se razpisu najbolj približujeta. Prvo nagrado je dobilo Bevkovo delo »Hudiček na srcu«, ki izide brzkone s predružačnim naslovom v prihodnjem letu, drugo pa Kristine Hafnerjeve »Doživljaji Šimenovega Lipeta«, ki bo izhajalo v prihodnjem letniku »Našega roda« kot glavna povest. Vse druge rokopiese je odbor odklonil, dasi je vsak na svoj način zanimiv in ni med temi niti enega prav šibkega dela.

—mm Vsebinska februarke številke »Našega roda«: O. Hudales: Med vulkani in atoli. A. Peric: Fantek. † Fran Milčinski: O županu, pastirju in ovčakar. Fr. Kunaver: Zima (risba). B. Magajna: Racko — razbojnik. F. Bevk: Čudne živali in čudežna palica. Cv. Kristan: Zasluzna kazen. VI. Klemenčič: Kralj Matjaž reši svojo nevesto. M. Kmetova: Rubeži — brbrači. A. Širok: Tone Seliškar. D. Volavšek: Sarajevske slike. Cicibanov rod nadaljuje slikopisno zgodbičico. A. Ahačičeva pa priobčuje »Pesem brez konca«. Sledi »Mladina piše« in na platnicah uganke in drugo.

Z ilustracijami so zastopani tokrat Kralj Tone, Kralj France in Kralj Mara, Pirtat, Jakac, Kunaver, Gaspari in Ahačičeva.

Za »Kresnice V.«, ki so vzbudile pri nas toliko pozornosti, toliko hvale na eni strani in drugi zopet toliko kritik, so se začeli zanimati tudi Srbi. Do zdaj je prinesel »Jugoslo-

venč« dva prevoda, in sicer Gasparijevega »Frčuna« in Ribičičeve »Pretrgano zaveso«. Uredništvo »Jugoslovenčeta« se je obrnilo do M. M. za dovoljenje, da prinese prevode še 4 drugih spisov iz »Kresnice«.

Kmalu izide v izredni publikaciji »Tesla in razvoj elektrotehnike«. Delo je napisal znani strokovnjak na tem polju dr. Lavo Čermelj. Knjiga je namenjena predvsem doraščajoči mladini, ki obiskuje višje narodne, meščanske in srednje šole, bo služila pa tudi učitelstvu kot opora pri fizikalnem pouku. To bo prva knjiga pri nas, ki pokaže delo in osebnost našega velikega učenjaka in izumitelja Teslo. Stala bo 26 Din kartonirana, vezana pa 32 Din.

Šolski radio

—r Program za XVIII. teden. V torek dne 21. februarja bo predaval g. dr. Valter Bohinec »O tujskem prometu v naši državi s posebnim ozirom na dravsko banovino«. Povedal bo, kako se je tujski promet pri nas razvil, kakšne predpogoje in kakšno bodočnost ima in koliko more vsak posameznik pripomoči, da postane naša domovina za tujca čimbolj privlačna. V tem pogledu ima tudi mladina dolžnosti, ki jih ji je treba privržiti. Lepo vedenje, prijaznost in uslužnost napram tujcem bodo tujski promet pospeševali bolj kot najlepše pokrajine in najrazkošnejši hoteli! I.—III. V petek dne 24. februarja bo predaval g. Viktor Pirtat »Med brati Muslimanimi« po sledečem sporedu: 1. Po železnici iz Ljubljane v Sarajevo. 2. Sarajevska čaršija. 3. Mohamed in njegova vera. 4. Verski običaji muslimanov. 5. Muratovo tulbe na Kosovem polju. 6. Iz Skoplja v Učinj. 7. Jugoslovska »Turčija« nekdanj in sedaj. Pripravitelj zemljevid Jugoslavije in Azije ter slike turških noš in mošej!

Kmetijski radio — predavanje. V nedeljo 19. marca ob pol 8. uri zjutraj »Konjereja«, predava dr. Veble.

Naše šolstvo in prosveta

STROSSMAYERJEVA PROSLAVA MARI-BORSKEGA UČITELJIŠČA

Čital sem, da priredi mariborsko učiteljske — možko in žensko — skupno proslavo rojstnega dne največjega Jugoslovana J. J. Strossmayerja v nedeljo ob 16. uri v veliki dvorani Narodnega doma.

»Ej, ti mladi ljudje si pa precej upajo,« sem si mislil. »Patriotična prireditve, pa v nedeljo popoldne, ko hiti vse iz mesta, ali pa dremlje doma! Pa še v veliki dvorani Narodnega doma, kamor gre lahko 700 do 800 ljudi! Podjetnost in samozavest sta prav lepi lastnosti, ki sicer dičita sedanja mladino bolj kakor sta dičila katerokoli pred njo. A tudi previdnost je lepa čednost. Pa ne samo lepa, temveč tudi koristna zlasti v sedanjih časih, ko se človek lahko nepričakovano zaleti, da ga še dolgo potem boli glava.«

Take in podobne misli so mi rojile po glavi, ko sem se napolnil, da grem gledat korajžo in delo naših bodočih tovarišic in tovarišev, in pa, da izpolnim v tisti moreči praznini velike dvorane Narodnega doma, med prireditvijo vsaj en prostor.

Pa sem se prav pošteno urezal, hvala Bogu! Dvorana dobro zasedena s stariši, profesorji, učitelstvom in drugimi, ki se zanimajo za razvoj, napredek in delo naše mladine. Galerija pa polna živahne srednješolske mladine vseh mariborskih zavodov. Nehote opaziš razveselljivo dejstvo, da vlada med dijaštvom vseh zavodov neka prijetna vzajemnost, ne pa kake kaste, kakor so vladale nekdanj več ali manj med nami, in katerih ostanke bi najbrže še danes lahko našel v tem ali onem našem mestu, katero ima več srednješolskih učnih zavodov.

Pa so začeli izvajati program: predavanje o Strossmayerju, deklamacija, moški zbor, gosli solo s klavirjem, ženski dvospjev s klavirjem, moški oktet, bariton solo, ženski zbor in za zaključek mešan zbor.

Nisem poklican v to, da bi pisal kritiko z ozirom na umetniško stališče izbranega in izvajanega programa. To naj store drugi, ako jih veseli. Poudariti pa je treba, da je program obsegal skoro izključno našo domačo pesem: slovensko, hrvaško in srbsko, ki vsaka po svoje učinkuje in ti seže mnogo bolj v srce, kakor pa mnoge novodobne. Ves, sicer dokaj obširni program, se je izvajal s sigurnim in discipliniranim nastopom prav gladko in prijetno, kar je napravilo na poslušalce posebno dober utis in so bili izvajalci deležni obilo odobranja s strani starejšega občinstva, posebno pa še od številne mladine.

Naši mladi tovariši in tovarišice so se tudi izognili hibi, za katero boleha danes večina takih in podobnih prireditev, namreč, da niso bili s svojim programom predolgi. V pičlih dveh urah je bila proslava končana. In tako je tudi prav.

Za konec pa še nekaj! Vsa prireditve je podala lep dokaz, da se naš naraščaj udeležuje tudi na drugem polju, ki zahteva truda, dela in časa, ne pa samo v sportu, kakor se navadno splošno misli. Za tako udeleževanje pa je potreben predvsem idealizem. In ravno pri tej prireditvi je bilo jasno videti, da je med našim naraščajem še prav mnogo dobre volje in pravega idealizma. In obojega krvavo potrebuje poznejši učitelj(ica).

Naj bi ji tega idealizma in dobre volje do dela ne okrnili ne šola in ne življenje s svojimi težkimi prilikami! Zakaj škoda bi bilo

teh mladih tako lepo usmerjenih življenj, če bi bila po razmerah strta in varana in bi nekoliko pozneje niti ne mogla izvajati svojega poklica s tistim idealizmom, s katerim se sedaj pripravlja za vstop v življenje.

SLAVNOSTNA OTVORITEV CENTRALNEGA ŠOLSKEGA ZOBNEGA AMBULATORIJA V LJUBLJANI.

V torek dne 14. t. m. je bil v slavnostni seji, ki se je vršila v posvetovalnici hranilnice dravske banovine, po predsedniku senatorju dr. Ravnikarju otvorjen Centralni šolski zobni ambulatorij v Ljubljani. Predsednik je pozdravil uvodoma gosp. insp. dr. Mayerja kot zastopnika bana, načelnika prosv. odd. Jos. Mazija, zastopnika mestne občine, mestnega fizika dr. Rusa, navzoče narodne dame, zastopnike raznih korporacij in ustanov ter šol. Poudaril je pomen in važnost dela društva, ki je s svojo žilavostjo in vztrajnostjo uspelo tako daleč, da odvarja po 9 mesečnem obstoju i. šolski zobni ambulatorij. Društveni tajnik dr. J. Tavčar je podal poročilo, kako skrbe za nego zob in zdravja drugod, posebno v Franciji, v Kanadi in na Japonskem. Opisal je delo društva in njegovo prizadevanje. S pomočjo banovine, mestne občine in raznih dobrotnikov je omogočeno, da se otvori zobni ambulatorij. Društvo bo izdalo in založilo posebno knjižico, ki se bo prodajala po vsej banovini — posebno po šolah. Ako bo knjižica razprodana, bo to velik pomoček za nadaljnji razvoj ustanove. S pomočjo učitelstva in drugih prijateljev otrok bo ustanova po danih možnostih razširila svoj delokrog po vsej banovini. Po seji so si gostje ogledali prostore novega Centralnega zobnega šol. ambulatorija v Gledališki ulici, ki je začel obratovati 15. t. m. O lepi in za zdravje šolske dece važni ustanovi bomo še izpregovorili.

ZANIMIV RODITELJSKI SESTANEK.

Na povabilo g. direktorja II. drž. realne gimnazije v Ljubljani so se zbrali pretekli teden starši učencev I. b. razreda v risalniki imenovanega zavoda. Udeležba je bila prav lepa. Navzoč je bil g. ravnatelj Pavlič, g. razrednik profesor Trošt in še drugi gg. profesorji.

G. direktor je starše in njih zastopnike v izbranih besedah prav iskreno pozdravil, nato pa je podal daljši ekspose o razmerah na zavodu in še o marsičem drugem.

Najprej je g. direktor omenjal, da je profesorski zbor upošteval neurejene razmere v I. semestru in so bili zato odpuščeni le 4 dijaki, mnogim drugim slabo ocenjenim se je dala prilika, da popravijo v II. semestru, kar je bilo zanemarjenega.

Šola ima 16 učnih sob in 23 razredov, zato morajo nekateri nižji razredi obiskovati šolo popoldne.

G. ravnatelj je opozoril, da so skupne šolske službe božje obvezne. Vrši naj se skupna kontrola staršev in šole, da ne bodo dijaki pod krinko udeležbe pri maši pohajali drugam. Tudi naj učenci ne hodijo k službi božji prepozno.

Izmed družtev, ki so dovoljena in na zavodu vpeljana, je g. direktor omenil: Podmladek rdečega križa, Jadransko stražo, Ferjalni savez in Prirodo. Toplo je priporočal vstop v sokolske vrste, ki pa naj ne bo prisiljen, zakaj prisiljena ljubezen — je dejal g. direktor — ni veliko vredna in še manj dolgotrajna.

Zanimivo sliko nudijo tudi slovaške srednje šole.

Pred prevratom 1. 1918.	Danes 1. 1933.
slovaških	52
nemških	3
ruskih	1
madjarskih	9

V opombo: Pred prevratom so obiskovali madjarske srednje šole tudi Slovaki, Nemci, Rusi i. dr., zato tako visoko število predprevratnih madjarskih srednjih šol.

Danes ima 700.000 Madjarov, ki živijo v republiki CSR 9 srednjih šol.

CSR ima danes tri univerze: v Pragi, Brnu in Bratislavi. Od prevrata nadalje je dovršilo univerzitetno šolanje nad 4000 Slovakov.

Navedena statistika prikazuje gotovo nad vse lepo sliko šolskega napredka v Slovaški, ki je bila do prevrata v suženjskih verigah gospode iz Budimpešte.

Gotovo lepa slika mogočnega porasta šolstva na Slovaškem.

† Bezjakovi Anici

Anica, ali se še spominjaš na najin razgovor po onem vročem poletnem dnevu, ko smo pokopali tvojega očeta na solnčnem vrhu Sv. Urbana pri Ptuj? Rekla sem ti: »To ni bil pogreb, to je bil povratek domov k solncu. Hotela bi kdaj počivati na tem solnčnem vrhu. Sladak mora biti pokoj tu gori.« Ti si se grenko nasmehnila z besedami: »Bog ve, kje bodo nam postelji postlali?«

Najbrže je rahljala že takrat skrivna roka zadnji postelji za našo Anico, ki smo jo vsi ljubili, vsi spoštovali.

Anica, težko, pretežko mi je bilo danes ob vesti, da si nas ostavila. S svojim življenjem si nam pokazala in dokazala, da je ni